

מסורת הש"ס

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סג.

עין משפט
נר מצוה

רנב א מ"י פ"א מהלכות
מאכלות
לסודות
הלכה ד:

תורה אור השלם

1. צדקתך בהררי אל
משפטיך תהום רבה אדם
ובהקדוה תושיע יי
ההלים לו ז
2. זאת התנשמת זאת
הקאת זאת וקדש:
ויקרא יא יח
אשרקה לך
ואקבצם כי פדיתם ירבו
כמו רבה: וזכרי יח
ראשו ברתם פו
קדושתו תלתיים
שחיות פבור:
שיר השירים יא יא
3. וקרא הבה את הנגע
וזהו מראהו עמק מן
העור ובו שער צדק דק
ושפא אתו הבהן תחם
הוא צרעת הראש או
תחום הוא: וקרא יג ל
6. זאת הקדא ואת
הקאה למינה: ואת
החסידיה האנפה למינה
ואת הדוכיפת ואת
העטלה: את כל ערב
למינה:
4. וקרא יא יד, יט, טו
7. זאת פת היקנה ואת
התחום ואת השחית ואת
הנץ למינה:
דברים יד טו

רבינו גרשום

שתי חמרא ובת שתיא
חמרא. שמן של עופות.
שהורו כפות שיש לו
בראש כעין טווס וכפות:
כי הוה חזי נמלה אמר
צדקתך בהררי אל כלרי
שונשא משאו עליו גדול
ממנו: כי הוה חזי שלך
אמר משפטיך תהום רבה
כלומר שבמאי מוונתיו
מתהום רבה: לקי ובטני
שם עופות: הא באחרא
דשכיחי פרס ועוניה כר
כלומר פרס ועוניה אית
בהו חד סימן וטמא והכי
קאמר חיכי דשכיחי פרס
ועוניה אין אוכלין משקנאי
ובטנאי דהן יש להן סי'
אחד שאין דורסין וגורדין
בהו משום פרס ועוניה:
במערכא מנגדין עלייהו
על קקאותא. כיון שבאה
[רחם] באו רחמים לעולם
אלו גשמים: ההוא בדא
הוה כלומר לא היתה
רחמה ממש: כמראה חמה
עמוקה מן הצל: (ב) בן
ח' ההוא שאיר נמא
באות שבכעפות ייוטא
בלע"ז שפורחת בלילה
ולא ביום. אי שכוני
טלפא: שמנאפת על
חברותיה לשון אף וחרון.

(א) נראה דל"ל מאי בר מירא
שריקא: כלות שבעופות
יוטא בלע"ז כלות שבעופות
טלפא.

הא באתרא דשביחי פרס ועוניה. פירש הקונטרס דבאתרא דשכיחי
חיישין משום דדמו לפרס ועוניה שמא מינס הוא וקשה דאם
כן ככל דוכתא ליתסרו אלא נראה לפרש דודאי לאו ממנייהו הם
אלא באתרא דשכיחי חיישין משום דדמו לפרס ועוניה ומחלפא
זהם אצל באתרא דלא שכיחי ליכא
למיחש למידי ושרו:

באות שבעופות קיפוף. שלשה
מיני קיפוף הם האל שהוא
באות שבעופות וזהו מנשמת דקקאמר
דמנשמת הוא כלות שבעופות ועוד
יש כוס וינשוף דממרגמין קריא
וקיפופא והוא יכיו דלמרגין בהמפלת
(מה דף גכ). דעיניהם הולכות לפנייהם
כשל אדם כמו קריא וקיפופא ובזכרות
פרק הרווא (דף טז) אמרין כל מיני
עופות יפס לחלוס חוץ מקריא
וקיפופא ועוד יש קיפוף אחר שהוא
חיה דלמרגין נמי צפרק הרווא
(ג"ז סע"ש) כל מיני חיות יפס לחלוס
חוץ מן הפיל והקוף והקיפוף וכן
צפ"ק דבזכרות (דף טז). הארי והדוב
הנמר והקוף והקיפוף לשלש שנים:
הנץ זה הנץ. הכלל שייך
למיפך אטו קמן קאי
דקאמר זה הנץ (ט) דהא קאמר זה הנץ
זהו אותן שקורין נץ אצל לעיל דעורב
העמקי נמי קרוי עורב שייך למפך
מה זה מפורש יותר מזה:

נץ. פירש קונט' אשפרו"ר ואי
אפשר לומר כן דהא נץ הוא
מ"ט עופות ואין דורסין כפירש
לעיל וחזין ליה דלשפרו"ר דרים
צין לפירוש הקונטרס צין לפירוש
ר"מ שזכר העוף ואוכלו מחיים וכמו
כן טועין גבי נשר שקורין אייגלא
ואינו דנשר יש לו ד' סימני טומאה
ואייגלא יש לו אצבע ימין וכן אמר
דקורא הוא קוקי' בלע"ז ואינו דלומר
קוקי' צמזקת ממא מחזקין וקורא
טסור הוא דלמוכח צפ' שילוח הקן (לקמן)
קלח: קמ: דר' אלעזר מחייב בשילוח
מפני שהוא טסור ורובן לא פליגי אלא
מפני דרובן על צינים שאין שלו אצל
כלומר מודו דגופו טסור:
למה

בר שימי למר בר רב אידאי והא ההוא דיתבי כי כרבא ושרק ואתא גלל
אפסקיה למוחיה א"ל ההוא ב"בידא הוה ת"ר עורב זה עורב את כל העורב
להביא עורב העמקי למינו להביא עורב הבא בראשי יונים אמר מר עורב
זה עורב אטו קמן קאי אלא אימא עורב זה עורב אוכמא וכן הוא אומר
קווצותיו תלתלים שחורות כעורב העמקי חיוורא וכן הוא אומר וזמראהו
עמוק מן העור כמראה חמה העמוקה מן הצל ועורב הבא בראשי יונים
אמר רב פפא לא תימא דאתי בריש יוני אלא דדמי רישיה לדיונה ת"ר הנץ
זה הנץ למינהו להביא את בר חיריא מאי בר חיריא אמר אביי שוריקא אמר
רב יהודה החסידה זו דיה לבנה למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות
עם חברותיה האנפה זו דיה רגזית למה נקרא שמה אנפה (ב) שמנאפת עם
חברותיה אמר רב חנן בר רב חסדא אמר רב חסדא אמר רב חנן בר רב חסדא
דרבא אמר רב עשרים וארבעה עופות טמאין הן א"ל רב חנן בר רב חסדא
לרב חסדא דהיכא אי דויקרא עשרים הוו אי דמשנה תורה עשרים אחד
הוו וכי תימא דאה דכתיבא בויקרא ולא כתיבא במשנה תורה שדייה
עלייהו אכתי עשרין ותרין הוו אמר ליה הכי אמר אבוב דאמך משמיה
דרב למינה למינה למינו למינהו הרי כאן ארבע אי הכי עשרין ושית
הוו אמר אביי דאה וראה אחת היא דאי סלקא דעתך תרתי איגון
מכדי

האיה למינה ובמשנה תורה ניד' כתיב וראה ואת הדאה ואת
יוחסין (קדושין דף פא): דהאנפה למינה דאיה דויקרא וראה דמשנה תורה אחת היא:
מכדי

בה מוגא חמרא. זה שמה: יפה כח הן. הלכה היא צפרק כל
הנשבעין בשבעופות (דף מה). שקיטנא. שם העוף ויש זהן שני
מינין אותם ששוקין ארוכין וגופו אדום שרי: מורומא. שם עוף
שהיה מוחזק להם בטבור ושוקיו ארוכין וגופו אדום: גנוס פסול.
במומי כהנים צבכורות (דף מה):
ירוקין פסולין. גבי נחמרו מעיה
מן ליה צמניתין (לעיל דף טז): זה
כשולה דגים מן היס. אינהו הוו
בקיאי ביה והוא עורב המים: שהורו
כפות. כרבלתו עצה ודומה כמי
שכפולה למוך הראש וכפופה שם והוא
עוף גדול כמרגול ואי וקורין לו פואו"ן
שלבי"א: וזהו שהביא שמי למקדש.
דהא נגר טורא ממרגמין ליה (ט) והוא
מרגולא צרר ובגטין צפרק מי שחמו
(דף סח): מפרש מאי עבד ציה דמגנר
ציה טורא: דקדק כהררי אל. דאפי'
נמלה אית ליה חיותא כגדולה:
ומשפטיך אף כהסוס רבה. שזמנחה
שלך לשפוט ולעשות נקמתך בדגמ
היס להמית המומונים למות. לשון
מורי. לישנא אחרתא נמלה הוא
אומר דקדק כהררי אל שמונותיה
מומונין לה כלל טורח ועם מי שאתה
נשפט אתה דנו עד תהום רבה כגון
שלך שטורח לבקש שם מומוני: לקני
ובטני שריא שקנאי ובטנאי מקום
שנהגו כו': דשכיחי. שרקינס
שהחזקו שם פרס ועוניה אסירי
דהני נמי צדח סימן אטו ושמה ממנים
הן באתרא דלא שכיחי פרס ועוניה
שרו דהא מסתמא לא מחזקין להו
דלא שכיחי ציטוב: (סחוסא) כלות
שבעופות. עוף הזעק בלילה
זואטי"ה בלע"ז: כלות שבעופות.
טלפ"א. תרי מנשמת כתיבי חד צעופות
וחד מנשמת: דבר הלמד מענינו.

אחד מ"ט מדות היא: קיפוף. זואטי"ה.
ולי נראה שקורין קלצ"א שוריק'
שדומה לטלפ"א שבעופות: קורפדאי.
טלפ"א: רחמים. מטר: אמרי.
על שום דבר: ועבדי שרקק.
כשהוא מנפץ נשמע כאומר שרקק:
דאי יפס אחרעא. ואינו עומד אלא
יושב ומנפץ סימן צעורה הוא:
אחרעא. שאין דרכו כן: כי כרבא.
חרישה: גללא. אכן גלל מן המרוס:
דנייא. כמו גדלה. גדלי ושרקן
ולפיכך לקח: העמקי וראשי יונים
למניהו נמי עורב קא מפרש ליה
ועורב קמא דלא יבצת ציה סימנא
הי ניהו וכי צידו יהי התנא אוחזו
ומראה זה עורב פלוני: חמה אצל כל
עורב עמוקה וכן כל לזן ושחור
צבצר נראה הלזן עמוק כך צהרת
לזנה היא: ציטוב יוני. לפני היונים:
זה הנץ. אשפרו"ר: בר חיריא.
שריקא. והכל ליה לאקשויי אטו קמן
קאי דהא לא קאמר למינהו זה נץ
פלוני ש"מ אין לך קרוי נץ אלא אחד:
חסידות. מחלקת מונומיה:
שמנאפת. כמו התחנף כי (דברים ד):
צפסר ויקרא ניד' כתיב ואת הדאה ואת

(א) ולעיל מט: שבעופות
(מה). (ב) ולעיל טז. (ג) וזה
כוונת המרגוס ופלי טוגא
רש"י בחומש. (ד) וינקוטו
איתא כלות ובערין איתא
בזאת ובצ"ל גרים כלות
פי מלוא. (ה) וגיר הערוך
קיק כדלמא שבת כה. עוף
אחד יש וכו' ע"ש ערך
קק א"ל. (ו) וינקוטו איתא
בדלה ועיין פרש"י דהכא
ד"ה בדיאל. (ז) וגיר הר"ק
כך עורב זה עורב אוחמא
אח כל עורב להביא עורב
העמקי והכל בראשי יונים
למניהו להביא טענת לבנה
וכי' רש"ל. (ח) וינקוטו
עורב. (ט) ועיין חומ'ס
מבזכות מט: ד"ה הא
בזכורא וכו'. (י) וינקוטו
עורב. (יא) וינקוטו
(יב) וינקוטו (ט) וינקוטו
דכ"ה קאמר.

הנהגות הב"ח

(א) גמ' אפס שמואנפת
עם חברותיה בל"ז וכן
צריש:

הנהגות מהר"י

לנדא
(א) רש"י ד"ה שהורו
כפות וקורין לו פואו"ן
שלבי"א. כי דוקא זה שם
לו שם לו פואו"ן שלבי"א
היינו פואו"ן היער אצל
פואו"ן סתם בלי שם לו
הוא עוף טבור כמו שפי'
רש"י לקמן קטו ע"ה
טוסא פואו"ן:

הנהגות מהר"ב

רנשבורג
[א] גמ' חזי מנשמת.
כ"ב בערך ערך אותה
כתב שהוא מרגוס ויש
של מנשמת וכן מלחמי
בתרגום יונתן פ' שמי
יעו"ל ועיין כלל מהש"ל
פירש כלות מלשון מאוס:

לעזי רש"י

פואו"ן שלבי"א [פארין
שלו"א]. טוס-בר.
זואטי"ה. ינשוף.
טלפ"א. חולד.
זואטי"ה. ינשוף.
קלצ"א שוריק'. עטף.
טלפ"א. חולד.
אשפרו"ר אישפרו"ר.
נץ.

מוסף רש"י

כמראה חמה עמוקה
מן הצל. עמוק דהיינו
שפל. כמראה חמה שגולת
עמוקה. שפל מן הלל
(בבבדות מה).